

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Dhr. F. Bergevoet
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
Email: f.bergevoet@cultureelerfgoed.nl

Delft, 14 februari 2020

Betreft: zienswijze KNOB inzake besluit nr. 1257 van 3 januari jl.; voorgenomen besluit tot
vervreemding van een verzameling bouwfragmenten

Geachte heer Bergevoet,

Op 3 januari 2020 heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in de Staatscourant het
voorgenomen besluit tot vervreemding van een verzameling bouwfragmenten gepubliceerd. Het
bestuur van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond (KNOB) maakt een zienswijze kenbaar
in het kader van dit voorgenomen besluit.

Door enkele andere landelijke organisaties op het gebied van erfgoed (Stichting Bouwhistorie
Nederland en Erfgoedvereniging Heemschut) werden wij op de hoogte gebracht van dit
voorgenomen besluit, dat u op de genoemde datum heeft gepubliceerd.

Wij maken een zienswijze kenbaar omdat wij zeer verrast zijn dat het rijk de collectie
bouwfragmenten wil vervreemden. Het is uiterst ongebruikelijk dat een dergelijke collectie wordt
vervreemd, door een (rijks-)overheid of in het algemeen door een beheerder van een museale
collectie - in het bijzonder op landelijk niveau. Dit is in tegenspraak met het algemene beleid dat een
collectie doorgaans in het geheel of grotendeels bij de bestaande eigenaar wordt behouden.

De voorgenomen vervreemding leidt bij het bestuur van de KNOB tot de volgende opmerkingen en
vragen in het kader van onze zienswijze.

Van belang is of het cultuurgood of de verzameling van bijzondere cultuurhistorische of
wetenschappelijke betekenis is en onvervangbaar en onmisbaar is voor het Nederlands cultuurbezit.

Dat stelt u in de bekendmaking. Echter naar onze mening wordt er op deze manier nog geen inzicht
gegeven in de collectie. Het gaat evenwel zonder twijfel over een bijzondere collectie en de door u
genoemde motivatie is naar onze mening niet zonder meer overtuigend:

KNOB:
IBAN • NL70INGB0000140380
BIC • INGBNL2A
KVK • 40531870

STEUNFONDS KNOB:
IBAN • NL88INGB0005082109
BIC • INGBNL2A

- Ongeveer 20% is in slechte staat, dat betekent dat het rijk als de beheerder naar onze mening een taak heeft dit deel waar mogelijk in goede staat te brengen - en dat 80% wel in een redelijke of goede staat is;
- De cultuurhistorische waarde niet in alle gevallen evident is. Ook hier ligt een taak voor de rijksoverheid als beheerder om de objecten van een waardstelling te voorzien.
- De collectie zonder duidelijk beleid tot stand is gekomen. Dit is naar onze mening niet automatisch een reden voor vervreemding, omdat de cultuurhistorische waarde van de objecten en de collectie ook in dat geval groot kan zijn.
- De collectie wordt nauwelijks gebruikt en niet ontsloten. Het ontsluiten is een taak van de eigenaar, de Rijksdienst. Gebruik van de collectie zal toenemen naarmate de ontsluiting verbeterd is.
- De kennis over de verzamelgeschiedenis en herkomst van de objecten is slechts rudimentair aanwezig. Ook voor dit punt geldt dat de cultuurhistorische waarde van de objecten en de collectie ook dan nog groot kan zijn.
- Grote delen kunnen beter elders worden beheerd, op de locatie van herkomst, of bij organisaties die zich bezighouden met 'operationeel restauratiewerk'. Over beheer elders kunnen naar onze mening pas uitspraken worden gedaan als meer zicht is op de inhoud en waarde van collectie. De relatie met restauratiewerk is niet zonder meer aan de orde, in beginsel zijn stukken aan de collectie toegevoegd zonder het doel ze terug te plaatsen zoals bij restauratie van een historisch gebouw.

Op dit moment is een groot depot in Amersfoort in aanbouw voor diverse rijkscollecties op het gebied van kunst en erfgoed, zoals een groot deel van de collectie van het Rijksmuseum. Het ligt voor de hand de collectie van bouwfragmenten daar eveneens op te slaan, beter te inventariseren, te waarderen en te bewaren. Of als collectie onder te brengen op een alternatieve locatie, bijvoorbeeld in een voormalig munitiedepot in Drenthe, dat reeds dient voor opslag en diverse activiteiten op het gebied van erfgoed.

En als er dan toch wordt afgestoten, is er dan het voornemen de bouwfragmenten aan te bieden aan overheden en eventueel eigenaren op regionaal of gemeentelijk niveau?

Graag ontvangen wij een reactie op onze opmerkingen en vragen, en wij zijn gaarne bereid om onze zienswijze toe te lichten.

De KNOB is gevestigd bij de TU Delft, contactpersoon is mw. J. Fraune (info@knob.nl).

Het postadres is: KNOB, p/a TU Delft, Faculteit Bouwkunde, Heritage & Architecture, Postbus 5043, 2600 GA Delft.

Namens het bestuur van de KNOB,

b.a.

Korrie Louwes, voorzitter

KNOB:
IBAN • NL70INGB0000140380
BIC • INGBNL2A
KVK • 40531870

STEUNFONDS KNOB:
IBAN • NL88INGB0005082109
BIC • INGBNL2A